

Complexnummer: 516544

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Schutsluis; stuw Maasverbetering

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

516545, 516546

Woonplaats

Lith

Gemeente

Oss

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdoject

Sluismeester 1, Lith

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex bestaat uit de SCHUTSLUIS (1) en de STUW (2) in de Maas. Het complex bevindt zich buiten de bebouwde kom tussen Lith en Lithoijen. Het geheel is gebouwd in Functionalistische stijl tussen 1932 en 1937. De bouw was noodzakelijk i.v.m. de slechte afwateringstoestand van de Maas, waardoor het land in het gebied Maaskant vaak overstroomde. Er werden enkele grote bochten in de Maas afgesneden, waardoor tevens de vaarroutes aanzienlijk werden verkort en de overlaten gedicht konden worden. Het eerste ontwerp was van de hand van dr. ir. C.W. Lely, na diens dood werd het project overgenomen door ir. P.Ph. Jansen. Het gerealiseerde technische ontwerp is van zijn hand. De architect was ir. D. Reich. De ontwikkeling van de beweegbare delen van de stuw geschiedde door Duitse ingenieurs. In 1954 is op het middeneiland een opzienshuisje gebouwd dat intussen is verdwenen. Verder zijn in de loop der jaren houten dukdalven vervangen door stalen palen. In 1990 is op het complex een centrale bediening in gebruik genomen. Ten noorden van de stuw is in 1990 een waterkrachtcentrale in gebruik genomen en is de stuwbrug daarvoor verlengd. Ten behoeve van de afgifte van chemisch afval is in 1992 een gebouwtje in gebruik genomen. Eind jaren negentig van de twintigste eeuw is een tweede sluis tot stand gekomen tussen de bestaande sluis en de stuw. Hiervoor is het sluiseland met beplanting verwijderd. Beschermd worden de schutsluis en de stuw, de overige onderdelen van het complex vallen buiten de bescherming.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als vertegenwoordiger van de sociaal-economische en waterstaatkundige ontwikkeling van het Maasgebied in het interbellum, met name als belangrijk onderdeel van de verbetering van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

scheepvaart en de watervrijmaking van het gebied. Het heeft betekenis voor de typologische ontwikkeling van deze werken. Het heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van het samengaan van functionalistische vormen en de modernste waterstaatstechnieken en materialen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang met de ruimere omgeving. Het is als voorbeeld van een belangrijk onderdeel van de Maaskanaliseringswerken met een indrukwekkende vormgeving en omvang gaaf en zeldzaam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516545

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 september 2000
Kadaster deel/nr	82738/75

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Lith	Oss	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Sluismeester 1, Lith	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Lithoijen	A			1901
Lithoijen	A			2938

Omschrijving**

Inleiding

SCHUTSLUIS, gebouwd in Functionalistische stijl tussen 1932 en 1934 naar technisch ontwerp van ir. P.Ph. Jansen, onder architectuur van ir. D.

Reich. Om de sluis te kunnen gebruiken werd er een speciaal toeleidingskanaal gegraven. Rond 1975 zijn de stalen kozijnen in de heftorens vervangen door aluminium. Ook de korrelbekleding is rond 1975 aangebracht.

Omschrijving

De sluis bestaat uit vier heftorens op rechthoekige plattegrond, waartussen de stalen hefdeuren, bezet met klinknagels en versterkt met vakwerk.

Deze worden bediend met behulp van kabels. Tussen de heftorens de schutkolk, die tussen de stopstreden 110 meter lang en 14 meter breed is. De sluis loopt parallel aan de dijk. De torens zijn van beton, dat is afgewerkt met een grove korrelaag. De wanden van de schutkolk zijn van beton, de vloer van de sluis ook. Aan de voet van de heftorens bevindt zich een afgeronde uitbouw met betonnen luifel. Hieromheen draait de trap met metalen balustrade. De trap geeft toegang tot een verder uitkragend uitbouwtje, voorheen ten behoeve van de bediening van de sluis. Dit heeft een plat dak, een paneel deur en vensters rondom. Aan de zijde van de afgeronde uitbouw en aan de andere kant een verbreding die doorloopt tot iets boven het platte dak. De torens hebben in de andere gevels een staand venster in het trappenhuis met negenruits indeling. Het bovenste gedeelte kraagt iets uit en rust op een verbrede voetplaat. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

heeft staande bandvensters onder smalle betonnen luifel. Het platte dak wordt eveneens geaccentueerd door een iets uitkragende betonnen rand.

Waardering

De schutsluis is van algemeen belang. Het kunstwerk heeft cultuurhistorische waarde als vertegenwoordiger van de sociaal-economische en waterstaatkundige ontwikkeling van het Maasgebied in het interbellum, met name als belangrijk onderdeel van de verbetering van de scheepvaart en de watervrijmaking van het gebied. Het heeft betekenis voor de typologische ontwikkeling van deze werken. Het heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van het samengaan van functionalistische vormen en de modernste waterstaatstechnieken en materialen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang met de ruimere omgeving. Het is als voorbeeld van een belangrijk onderdeel van de Maaskanaliseringswerken met een indrukwekkende vormgeving en omvang gaaf en zeldzaam.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Schutsluis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516546

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 september 2000
Kadaster deel/nr	82738/77

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Lith	Oss	Noord-Brabant

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Sluismeester 1, Lithoijen	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Lithoijen	A			1960
Appeltern	Q			672
Appeltern	G			39

Omschrijving**

Lithoijensedijk 4A

Inleiding

STUW, gebouwd in Functionalistische stijl tussen 1934 en 1936, naar technisch ontwerp van ir. P. Ph. Jansen, onder architectuur van ir. D.

Reich. De vistrap werd in 1954 veranderd. Rond 1975 zijn de stalen kozijnen in de heftorens vervangen door aluminium. Ook de korrelbekleding is rond 1975 aangebracht.

Omschrijving

De stuw bestaat uit vier naast elkaar geplaatste heftorens op rechthoekige plattegrond, met daartussen drie stalen wielschuiten van elk 38 meter lengte, versterkt met vakwerk. De schuiten worden bediend door kettingen. Bij het zuidelijke landhoofd is de bestaande vistrap in 1954 gewijzigd. De bedoeling was dat vissen zo het hoogteverschil van twee meter konden overbruggen.

De stuw met heftorens staat haaks op de schutsluis en verbindt beide Maasoeveren.

De heftorens zijn uitgevoerd in beton met een wit gekleurde korrelige afwerklaag. De torens zijn aan de onderzijde voorzien van afgeronde stroombrekers met een metalen balustrade. De stroombrekers zijn stroomafwaarts veel lager gebouwd. De torens worden

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onderling verbonden door een loopbrug met dichte stalen balustrade, aan de zijde van de waterkrachtcentrale bereikbaar via een wenteltrap en een verlenging van de stuwbrug, beiden uit 1990, aan de zuidzijde via een steektrap. De loopbrug aan stroomafwaartse zijde rust op een betonnen verbreding op de stroombreker. De torens zijn aan de bovenzijde voorzien van ramen. Stroomafwaarts zijn dit bij de landhoofden bandvensters op de hoeken. De middelste torens bezitten een drieruits staand raam. Alle torens hebben aan de voorzijde een uitkragend deel met bandvenster. De luifel hiervan en de uitkragende dakrand zijn van beton.

Waardering

De stuw is van algemeen belang. Het kunstwerk heeft cultuurhistorische waarde als vertegenwoordiger van de sociaal-economische en waterstaatkundige ontwikkeling van het Maasgebied in het interbellum, met name als belangrijk onderdeel van de verbetering van de scheepvaart en de watervrijmaking van het gebied. Het heeft betekenis voor de typologische ontwikkeling van deze werken. Het heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van het samengaan van functionalistische vormen en de modernste waterstaatstechnieken en materialen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang met de ruimere omgeving. Het is als voorbeeld van een belangrijk onderdeel van de Maaskanalisation met een indrukwekkende vormgeving en omvang gaaf en zeldzaam.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Stuw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument